

UZASADNIENIE

Celem niniejszego projektu jest wprowadzenie do systemu prawnego zmian związanych z realizacją wydatków budżetowych w kontekście ustawy budżetowej na rok 2010.

W art. 1 projektu proponuje się uchylene przepisów art. 32a ust. 1 pkt 4 ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, stanowiących o zadaniu starosty (prezydenta miasta na prawach powiatu) polegającym na przekazywaniu wójtom lub burmistrzom (prezydentom miast) dotacji celowych, otrzymywanych z budżetu państwa, na zadania związane z kwalifikacją wojskową. Powyższe ma na celu wyeliminowanie wątpliwości interpretacyjnych w zakresie roli i funkcji starostów w systemie przepływu środków finansowych, w obszarze dotyczącym przekazywania dotacji celowych. Zgodnie bowiem z § 7 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie planów finansowych zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, przekazywania dotacji celowych i przekazywania pobranych dochodów związanych z realizacją tych zadań (Dz. U. Nr 135, poz. 955), dotacje celowe na zadania z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami są przekazywane jednostce samorządu terytorialnego przez wojewodów.

W związku z koniecznością ograniczenia niektórych wydatków budżetu państwa na rok 2010 jest uzasadnione ustalenie wynagrodzeń osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe na poziomie ustalonym w 2008 r. W związku z powyższym proponuje się dokonanie zmian w ustawie z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. Nr 20, poz. 101, z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1255, z późn. zm.).

Proponowana zmiana ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe ma na celu wprowadzenie oszczędności w wydatkach budżetu państwa w 2010 r. przez ustalenie w 2010 r. wynagrodzenia osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe w wysokości wynagrodzenia przysługującego tym osobom w grudniu 2008 r.

Przez osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe należy rozumieć: Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu, Prezesa Rady Ministrów, wicemarszałka Sejmu, wicemarszałka Senatu, wiceprezesa Rady Ministrów,

Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, ministra, Prezesa Narodowego Banku Polskiego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Prezesa Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa, wiceprezesa Najwyższej Izby Kontroli, Szefa Kancelarii Sejmu, Szefa Kancelarii Senatu, zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu, zastępcy Szefa Kancelarii Senatu, Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Głównego Inspektora Pracy, zastępcy Głównego Inspektora Pracy, Kierownika Krajowego Biura Wyborczego, Ministra Stanu, Szefa Kancelarii Prezydenta, zastępcy Szefa Kancelarii Prezydenta, zastępcy Prokuratora Generalnego, wiceprezesa Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa, Prezesa Polskiej Akademii Nauk, sekretarza stanu, członka Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, pierwszego zastępcy Prezesa Narodowego Banku Polskiego, podsekretarza stanu (wiceministra), wiceprezesa Narodowego Banku Polskiego, zastępcy Rzecznika Praw Obywatelskich, zastępcy Rzecznika Praw Dziecka, zastępcy Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Rzecznika Ubezpieczonych, kierownika urzędu centralnego, wiceprezesa Polskiej Akademii Nauk, wojewody, zastępcy kierownika urzędu centralnego, wicewojewody.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, wynagrodzenie osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe ustala się na podstawie kwoty bazowej, której wysokość ustaloną według odrębnych zasad określa ustawa budżetowa. W ustawie budżetowej na rok 2009, jak również w projekcie ustawy budżetowej na rok 2010 ww. kwotę bazową ustalono w wysokości 1 835,35 zł. Skutkiem projektowanej zmiany będzie to, że wynagrodzenie osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe będzie ustalane w oparciu o kwotę bazową wynoszącą 1 766,46 zł.

Natomiast w ustawie z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw proponuje się dodanie przepisu, zgodnie z którym w 2010 r. kwota bazowa dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe nie jest waloryzowana. Kwota bazowa dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe będzie równa kwocie bazowej za 2008 r.

Utrzymanie wynagrodzeń wyżej wskazanych osób skutkować będzie utrzymaniem uposażeń i diet parlamentarnych posłów i senatorów, których wysokość jest uzależniona od wysokości wynagrodzenia podsekretarza stanu zgodnie z art. 25 ust. 2 i art. 42 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2003 r. Nr 221,

poz. 2199, z późn. zm.) również na poziomie z 2008 r. Łączne oszczędności w tym zakresie wyniosą ok. 7 mln zł.

Nowelizacja przepisów ustawy – Karta Nauczyciela wprowadza zmianę do art. 53 ust. 1 odwołującego się do kwoty bazowej, o której mowa w art. 30 ust. 3, jako podstawy do naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych (ZFŚS). W przypadku decyzji o podwyższeniu wynagrodzenia nauczycieli dwukrotnie – od stycznia i września – lub wyłącznie od września, zasadne jest wskazanie jednej kwoty bazowej (styczniowej lub wrześniowej), która będzie stanowić podstawę naliczenia odpisu na ZFŚS.

W obecnym brzmieniu art. 53 ust. 1 Karty Nauczyciela mowa jest o „kwocie bazowej, o której mowa w art. 30 ust. 3”. Interpretując gramatycznie ten przepis, przy naliczaniu odpisu na ZFŚS dla nauczycieli należałoby uwzględnić proporcjonalnie kwotę bazową styczniową i kwotę bazową wrześniową.

Z punktu widzenia racjonalnego kształtowania wydatków budżetowych państwa właściwym rozwiązaniem jest utrzymanie funkcjonującego w roku bieżącym mechanizmu zawartego w art. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2008 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela, zgodnie z którym w 2009 r. odpisu na ZFŚS dokonuje się w oparciu o kwotę bazową obowiązującą od 1 stycznia 2009 r.

W związku z powyższym proponuje się przyjęcie od dnia 1 stycznia 2010 r. stałej zasady naliczania odpisu na ZFŚS w danym roku na podstawie kwoty bazowej obowiązującej od dnia 1 stycznia tego roku.

Celem wprowadzenia zmian w ustawie o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej (art. 8 projektu) jest objęcie nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji rządowej przepisami tej ustawy oraz dostosowanie jej przepisów do zmian wprowadzonych ustawą z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, polegających na zmianie podstawy ustalania wynagrodzenia zasadniczego sędziów, prokuratorów i asesorów sądowych.

W konsekwencji w ustawie budżetowej w załączniku – Wynagrodzenia i zatrudnienie w państwowych jednostkach budżetowych prezentowane będą limity wydatków na wynagrodzenia nauczycieli w ramach wydatków właściwych dysponentów. Pozwoli to na prawidłową realizację wydatków planowanych w budżecie państwa na wynagrodzenia tej grupy pracowników.

W art. 8 pkt 1 w lit. a projektu dokonuje się zmiany w celu objęcia przepisami ustawy nauczycieli zatrudnionych w rodzinnych ośrodkach diagnostyczno-konsultacyjnych funkcjonujących w strukturze sądów okręgowych. W lit. b uchyla się przepis wyłączający pozostałych nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji rządowej spod działania ustawy.

W pkt 2 omawianego artykułu do kategorii osób objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń wprowadza się odrębną kategorię – nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez organy administracji rządowej.

Przepis pkt 3 jest konsekwencją regulacji ustawy – Karta Nauczyciela, która zawiera szczegółowe zasady wyznaczania średnich wynagrodzeń nauczycieli (art. 30). Konieczne jest zatem wyłączenie tej grupy pracowników spod działania przepisu art. 6 ust. 1 zmienianej ustawy i wprowadzenie odrębnej regulacji odnoszącej się do ustawy – Karta Nauczyciela.

Zmiana zawarta w pkt 4 dotyczy terminu realizacji podwyżki dla nauczycieli. W państwowej sferze budżetowej podwyżki wprowadzane są w terminie 3 miesięcy od ogłoszenia ustawy budżetowej, z wyrównaniem od 1 stycznia. W przypadku nauczycieli w roku bieżącym podwyżki zaplanowane zostały od 1 stycznia i kolejna od 1 września. W roku 2010 przewiduje się, iż podwyższenie wynagrodzeń nauczycieli nastąpi jednorazowo od września. W konsekwencji takich rozwiązań konieczne jest wprowadzanie odrębnej regulacji określającej termin wprowadzenia podwyżki dla nauczycieli od września. Stosowne przepisy na rok 2009 zawarte zostały w przepisie przejściowym zawartym w ustawie o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela i analogiczne rozwiązanie projektowane jest na rok przyszły.

Zmiana zawarta w pkt 5 wynika z konieczności ujmowania w rezerwie celowej środków na ewentualne podwyższenie wynagrodzeń dla nauczycieli w trakcie roku. Zwiększenie wynagrodzeń następuje w związku ze zmianą wysokości kwoty bazowej oraz uzyskaniem wyższego stopnia awansu zawodowego (od stycznia i od września). Na etapie projektowania ustawy budżetowej nie jest wiadomo, jaka struktura zatrudnienia na poszczególnych stopniach awansu zawodowego będzie w styczniu i wrześniu w danym roku, tak więc nie jest możliwe zaplanowanie środków na wzrost wynagrodzeń w wydatkach poszczególnych dysponentów.

W art. 6 ust. 2 ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej usunięto niespójność regulacji wynikającej z ww. ustawy oraz przepisów regulujących odrębne zasady wynagradzania sędziów delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości lub innej jednostki organizacyjnej podległej Ministrowi Sprawiedliwości albo przez niego nadzorowanej, których

wynagrodzenia są finansowane ze środków pozostających w dyspozycji Ministra Sprawiedliwości oraz prokuratorów i asesorów prokuratorskich (tj. ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze).

Zgodnie z postanowieniami art. 108 ust. 1a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.) – staże podyplomowe oraz szkolenia specjalizacyjne lekarzy, lekarzy dentyków, pielęgniarek i położnych finansowane są ze środków Funduszu Pracy tylko w 2009 r. Na realizację tych zadań w 2009 r. zaplanowano w Funduszu Pracy wydatki w wysokości 567 583 tys. zł. W celu kontynuowania realizacji tych zadań i finansowania ich ze środków Funduszu Pracy w roku 2010 należy wprowadzić zmiany w ustawie o zawodach pielęgniarstwa i położnej oraz w ustawie o zawodach lekarza i lekarza dentyki. Zmiany ustaw w tym zakresie zawarte zostały w art. 5, 6 i 15 niniejszego projektu ustawy.

W 2010 r. ze środków Funduszu Pracy zostaną sfinansowane koszty związane ze specjalizacją oraz realizacją staży podyplomowych lekarzy, lekarzy dentyków pielęgniarek i położnych w wysokości 717 583 tys. zł. Zwiększenie wydatków na ww. zadanie o 150 000 tys. zł w stosunku do 2009 r. umożliwi lekarzom skorzystanie z optymalnej formy kształcenia specjalizacyjnego, jaką jest rezydentura, a tym samym pozwoli na dostosowanie liczby specjalistów do istniejących potrzeb na rynku pracy.

Zmiany w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92, z późn. zm.) mają na celu modyfikację przepisów, które mają wpływ na wysokość wydatków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych oraz na wysokość dotacji celowej z budżetu państwa dla tego Funduszu (art. 7 projektu).

Do 2008 r. podstawę do naliczenia kwoty dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych stanowiło minimalne wynagrodzenie za pracę obowiązujące w grudniu roku poprzedniego, ustalane na podstawie odrębnych przepisów. Ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 237, poz. 1652) wprowadzono zmianę definicji najniższego wynagrodzenia, które obecnie oznacza minimalne wynagrodzenie za pracę obowiązujące w styczniu danego roku, ustalone na podstawie odrębnych przepisów. Proponuje się przywrócić definicji najniższego wynagrodzenia obowiązującej do 2008 r. (zmiana art. 2 pkt 1 ustawy).

W 2009 r. obowiązuje przepis art. 5 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 237, poz. 1652), zgodnie z którym tylko pracodawcy prowadzącemu zakład pracy chronionej przysługuje 100 % kwot dofinansowania do wynagrodzeń, określonych w art. 26a ust. 1 i ust. 1b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych; natomiast pracodawcom z otwartego rynku pracy przysługuje 70 % dofinansowania określonego w tej ustawie w przypadku wynagrodzeń osób niepełnosprawnych zaliczonych do znacznego, umiarkowanego oraz do lekkiego stopnia niepełnosprawności oraz 90 % tego dofinansowania, jeżeli osoby niepełnosprawne zaliczone do znacznego, umiarkowanego oraz lekkiego stopnia niepełnosprawności są jednocześnie osobami, u których stwierdzono chorobę psychiczną, upośledzenie umysłowe lub epilepsję oraz niewidomych. Proponuje się kontynuację tego rozwiązania na rok 2010 (art. 7 pkt 3 projektu).

Obecnie zgodnie z postanowieniami art. 68e ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, PFRON w latach 2009 – 2011 otrzymuje dotację celową z budżetu państwa z przeznaczeniem na dofinansowanie pracodawcom do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych w wysokości nie mniejszej niż 30 % środków zaplanowanych na realizację tego zadania na dany rok. Natomiast od 2012 r. dotacja celowa na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych powinna wynieść 55 % tych środków (art. 46a ust. 1 pkt 1 ustawy). Zmiana przepisu art. 68e ma na celu określenie dotacji celowej z budżetu państwa dla PFRON w 2010 r. w wysokości do 30 % środków na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych.

W planie finansowym PFRON na 2010 r. zaplanowano wydatki na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych w wysokości 2 777 500 tys. zł. Zaplanowana dotacja z budżetu państwa na dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych wynosi 659 mln zł.

W projektowanej ustawie zamieszczono przepisy dotyczące sądów i prokuratury.

W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze zmiany polegają na modyfikacji treści przepisu określającego wysokość planowanych w ustawie budżetowej wydatków na przyznawaną, jako pożyczkę, pomoc mieszkaniową dla sędziów i prokuratorów oraz sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku.

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami, środki przeznaczone na ww. pomoc finansową nie mogą być niższe niż 5 % rocznego funduszu płac przeznaczonych odpowiednio dla sędziów i prokuratorów.

Proponowana zmiana art. 96 § 2 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz art. 58 ust. 2 ustawy o prokuraturze polega na wprowadzeniu zasady, zgodnie z którą środki przeznaczone na ww. pomoc finansową stanowią do 6 % rocznego funduszu wynagrodzeń osobowych odpowiednio sędziów i prokuratorów.

Jednocześnie zastąpiono niefunkcjonujące w prawie pojęcie „płaca” w rozumieniu potocznym wyrażeniem „wynagrodzeń osobowych”, do których relacjonowało się i nadal będzie się odnosić wysokość funduszu na pożyczki mieszkaniowe.

Ustawą z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 56, poz. 459) zagwarantowano istotny wzrost wynagrodzeń sędziów i prokuratorów, który z uwagi na ustawowe powiązanie wysokości środków na pomoc mieszkaniową z wysokością funduszu wynagrodzeń, wpływa na wzrost funduszu pożyczek mieszkaniowych. Automatyzm, polegający na podnoszeniu wydatków na pomoc mieszkaniową wraz ze wzrostem wydatków na wynagrodzenia sędziów i prokuratorów wydaje się być nieracjonalny. Wzrost wynagrodzeń powinien bowiem sprzyjać zmniejszaniu się rzeczywistych potrzeb tych grup zawodowych na pomoc w postaci pożyczek na cele mieszkaniowe.

Należy przy tym podkreślić, że proponowana zmiana nie pozbawia sędziów i prokuratorów przysługującego im dotąd uprawnienia, gdyż materialne prawo do uzyskania pożyczki na cele mieszkaniowe nie ulega modyfikacji.

Zaproponowane rozwiązanie pozwala na bardziej elastyczne kształtowanie wydatków budżetu państwa poprzez rezygnację z nieuzasadnionego w obecnych warunkach zdeterminowania wysokości nakładów na pożyczki mieszkaniowe dla sędziów i prokuratorów niezależnie od rzeczywistych potrzeb.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. łączna kwota pozostałych do spłaty należności budżetu państwa z tytułu spłat pożyczek mieszkaniowych sędziów i prokuratorów wynosiła 268,1 mln zł. Przewidywany na koniec 2009 r. stan należności wyniesie 283 mln zł. Kwoty te stanowią odzwierciedlenie skali zaangażowania państwa w pomoc mieszkaniową w postaci pożyczek dla sędziów i prokuratorów (w tym w stanie spoczynku).

Zmiana w ustawie z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych polega na wykreśleniu w art. 28 zdania drugiego w brzmieniu „Środki na wynagrodzenia zasadnicze

ustala się przeciętnie w wysokości pięćdziesięciu procent wynagrodzenia zasadniczego sędziego wojewódzkiego sądu administracyjnego, z tym że środki te podwyższa się o wartość składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe”.

Konieczność uchylecia ww. przepisu podyktowana jest zmianą wprowadzoną ustawą z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, polegającą na zmianie podstawy ustalania wynagrodzenia zasadniczego sędziów (zastąpienie kwoty bazowej z ustawy budżetowej przeciętnym wynagrodzeniem w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszanym w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.), co spowodowało dezaktualizację tego przepisu i faktyczną niemożność jego praktycznego stosowania w obecnym brzmieniu.

Zauważyć również należy, iż proponowana zmiana umożliwi stosowanie w opracowywaniu budżetu Naczelnego Sądu Administracyjnego przyjętych przez Rząd zasad i standardów wynagradzania pracowników w sferze budżetowej. Ponadto przepis uzupełniono o wytyczne dotyczące treści aktu wykonawczego w zakresie sposobu różnicowania wynagrodzeń urzędników i pracowników wojewódzkich sądów administracyjnych.

Z tego samego powodu uchylecia wymagają przepisy art. 70 § 1 i art. 96 ustawy o Sądzie Najwyższym.

Przepis art. 70 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, w obecnie obowiązującym brzmieniu stanowi, iż „Środki na wynagrodzenia zasadnicze pracowników administracyjnych Sądu Najwyższego ustala się przeciętnie w wysokości 33 % wynagrodzenia zasadniczego sędziego Sądu Najwyższego w stawce podstawowej, z tym że środki te podwyższa się o wartość składki obciążającej pracownika z tytułu podlegania obowiązkowi ubezpieczenia społecznego”, tymczasem art. 96 tej ustawy stanowi, iż „Środki na wynagrodzenia, o których mowa w art. 70 § 1, ustala się w odniesieniu do wynagrodzenia sędziego Sądu Najwyższego według zasad obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy”, to jest według zasad obowiązujących przed 1 stycznia 2004 r. (ustawa z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052, z późn. zm.) weszła w życie z dniem 1 stycznia 2003 r., natomiast art. 70 § 1 tej ustawy wszedł w życie 1 stycznia 2004 r.).

Zmiana sposobu ustalania wynagrodzenia sędziego Sądu Najwyższego wprowadzona wskazaną wyżej ustawą z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, oznacza, że nowe zasady określania

wynagrodzenia sędziego (art. 42 w obecnym brzmieniu) nie mogą mieć zastosowania do ustalania wysokości środków na wynagrodzenia zasadnicze pracowników administracyjnych Sądu Najwyższego.

Projekt ustawy zawiera przepisy dotyczące ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.

Zmiany wprowadzane w art. 12 pkt 1 projektu ustawy mają na celu uporządkowanie obowiązującego stanu prawnego i umożliwienie zbudowania katalogu uprawnień adekwatnego do warunków służby. Regulacje prawne zawarte w art. 67a ustawy określające sytuacje, w których żołnierzom zawodowym przysługują bezpłatne świadczenia stomatologiczne oraz materiały stomatologiczne są trudne do zdefiniowania. Problematicznym będzie ustalenie przypadków pełnienia służby w warunkach zwiększających ryzyko powstania schorzeń stomatologicznych. Regulacje te mogą umożliwić korzystanie z tego uprawnienia nieograniczonej liczbie żołnierzy i stanowić podstawę do nieuzasadnionego poszerzenia katalogu uprawnień. W wyniku wprowadzonych przepisów prognozowane koszty związane z realizacją przepisów art. 67a ww. ustawy określone na poziomie około 3,6 mln zł mogą ulec zmniejszeniu o kwotę około 1 mln zł.

Natomiast zmiany wprowadzane w art. 12 pkt 2 projektu ustawy mają na celu zawężenie katalogu osób uprawnionych do zwrotu należności z tytułu dojazdu do miejsca pracy. Zgodnie z przepisami zawartymi w art. 68 ust. 2 ww. ustawy żołnierzowi zawodowemu zamieszkującemu poza miejscem pełnienia służby przysługuje prawo do zwrotu kosztów codziennych dojazdów z miejsca zamieszkiwania do miejsca pełnienia służby i z powrotem. Powyższy przepis umożliwia korzystanie z tego uprawnienia nieograniczonej liczbie żołnierzy, którzy zamieszkują poza stałym miejscem pełnienia służby, bez względu na długość i uciążliwość dojazdu. Powoduje to dodatkowe obciążenie finansowe dla budżetu Ministra Obrony Narodowej. Nowe regulacje wprowadzają w tym zakresie znaczne ograniczenia. Zwrot otrzymają jedynie żołnierze, którzy zamieszkują poza miejscem pełnienia służby, a przewidziany czas podróży w obie strony przekracza dwie godziny, bez uwzględniania czasu przejazdu w obrębie miejscowości, z której żołnierz dojeżdża i w której służy. Szacuje się, że oszczędności z tego tytułu mogą wynieść około 2 mln zł.

Zakres regulacji projektowanych w ustawie o świadczeniach rodzinnych przewiduje zniesienie kryterium dochodowego przy ustalaniu prawa do świadczenia pielęgnacyjnego oraz zmiany w sposobie ustalania okresu, za jaki przysługiwać będzie świadczenie pielęgnacyjne (art. 13 pkt 1 lit. c i pkt 3 projektu) oraz doprecyzowanie zasad ustalania uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego (art. 13 pkt 1 lit. a, b i d oraz pkt 2 projektu).

Zniesienie kryterium dochodowego przy świadczeniu pielęgnacyjnym pozwala na objęcie pomocą wszystkich osób, które zrezygnowały z zatrudnienia z powodu konieczności sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Pomoc ta obejmuje nie tylko samo świadczenie pielęgnacyjne, które ma na celu częściową rekompensatę utraconego dochodu, ale również obejmuje opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz zdrowotne, co oznacza możliwość korzystania przez opiekuna z opieki zdrowotnej, a w przyszłości ze świadczeń emerytalnych.

Ponadto została rozszerzona na świadczenie pielęgnacyjne zasada ustalania prawa do tego świadczenia w przypadku, gdy osoba po raz pierwszy składa wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, uwzględniająca przypadki opóźnienia w wydawaniu przez powiatowy zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności odpowiedniego orzeczenia. Rozwiązanie to umożliwi nabycie prawa do świadczenia za okres wsteczny, uwzględniający czas rozpatrywania sprawy przez powiatowy zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności.

Proponuje się również zmianę sposobu ustalania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. W związku ze zniesieniem kryterium dochodowego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego ustalane będzie na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

Doprecyzowanie zasad ustalania kręgu osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego ma na celu wyraźne wskazanie zakresu osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego. W projektowanej regulacji podkreślono, że świadczenie pielęgnacyjne przysługuje przede wszystkim osobom najbliższym, tj. matce, ojcu, czy dzieciom (są to osoby spokrewnione w pierwszym stopniu). Natomiast dalszym krewnym tylko w przypadku, gdy nie ma osób najbliższych albo osoby te nie mogą wypełnić swojego obowiązku. Ponadto przyznano organowi właściwemu do realizacji świadczenia pielęgnacyjnego możliwość przeprowadzenia wywiadu w przypadku, gdy powstaną wątpliwości co do spełniania przez beneficjentów warunków do uzyskania świadczenia.

Do postępowań w sprawach ustalania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego za okresy zasiłkowe przypadające przed dniem wejścia w życie ustawy, rozpoczętych przed dniem wejścia w życie ustawy i niezakończonych ostateczną decyzją, stosuje się dotychczasowe przepisy (art. 18 projektu).

Zmiana zawarta w art. 14 projektu jest konsekwencją zmian zaproponowanych w ustawie o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw.

Program wieloletni został ustanowiony ustawą z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. Nr 267, poz. 2259 oraz z 2008 r. Nr 225, poz. 1487). Zmiany w tej ustawie zostały zawarte w art. 16 projektu.

W okresie jego realizacji przyjęte w Programie rozwiązanie przeciwdziałające zjawisku niedożywienia wśród dzieci i uczniów, a także osób dorosłych okazało się rozwiązaniem bardzo skutecznym. Pozwalało ono także na wspieranie gmin, w tym także finansowe, w realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym. Realizacja ustawy potwierdziła prawidłowość przyjętych rozwiązań, wiążących się także ze wzmocnieniem aktywności gmin w rozwiązywaniu problemu niedożywienia w kraju. Dlatego też niezbędne jest kontynuowanie Programu wieloletniego w latach 2010 – 2013. W tym celu konieczna jest nowelizacja ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Proponowane rozwiązanie przedłuża okres działania Programu wieloletniego na lata 2010 – 2013. Wprowadza też niezbędne korekty wynikające z konieczności realizacji Programu w dalszych latach, jak również dokonuje zmian wynikających z monitoringu realizacji ustawy w latach 2006 – 2009. Zmiana wprowadzona w art. 5 ma na celu doprecyzowanie możliwości udzielania pomocy przy przekroczeniu określonego kryterium dochodowego oraz wskazanie źródła finansowania tej pomocy. Wprowadzenie zmiany w art. 6a polegającej na zwiększeniu procentowego udziału uczniów, którzy mogą skorzystać z bezpłatnego posiłku, bez ustalania sytuacji w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego, ma na celu zwiększenie liczby uprawnionych do tej formy pomocy. Jak wynika z danych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej za I i II kwartał 2009 r., tą formą pomocy objętych zostało 11.043 uczniów, a łączne wydatki tym związane wyniosły 2 860 242 zł.

Wprowadzona zmiana nie wpływa na system sprawozdawczy i zakres przygotowywanego sprawozdania z realizacji Programu. Szacuje się, że w kolejnych latach realizacji Programu liczba osób objętych działaniami z niego wynikającymi będzie oscylowała w granicach ok. 2.000.000 osób. Precyzyjne określenie liczby osób objętych Programem w kolejnych latach jest trudne do oszacowania, bowiem związane jest z poziomem osiąganych przez osoby i rodziny dochodów uprawniających do bezpłatnej lub częściowo odpłatnej pomocy, liczbą dzieci podejmujących naukę w klasach I szkół podstawowych lub liczbą dzieci uczęszczających do żłobków i przedszkoli.

Nowelizacja ustawy nie wprowadza dodatkowych kosztów realizacji Programu, które obciążałyby budżety gmin. Przewiduje się, że wielkość minimalnych środków niezbędnych po stronie jednostek gminnego samorządu terytorialnego będzie analogiczna jak w latach 2006 – 2009. Jak wynika z dotychczasowej realizacji Programu samorządy gminne przeznaczają zdecydowanie więcej środków własnych na realizację Programu niż wynikałoby to z przepisów ustawowych. Natomiast po stronie budżetu państwa przewiduje się, że w latach 2010 – 2013 środki będą zapisywane w ustawach budżetowych na kolejne lata. W projekcie ustawy budżetowej na rok 2010 na realizację Programu zostały zaplanowane wydatki w wysokości 550 mln zł.

Zasadne jest także przyjmowanie sprawozdania z realizacji Programu przez Radę Ministrów w formie uchwały oraz odstąpienie od przekazywania Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej sprawozdań corocznych, a przedstawienie Sejmowi jednego sprawozdania z całego okresu realizacji Programu. Pozwoli to na zobrazowanie dynamiki realizacji Programu, przy zachowaniu funkcji kontrolnej Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej nad realizacją zadania.

Natomiast przyjmowanie sprawozdań cząstkowych (rocznych) uchwałą Rady Ministrów pozwala na bieżące kontrolowanie realizacji Programu i ewentualne elastyczne reagowanie na ten proces.

Celem projektowanej zmiany ustawy o służbie cywilnej jest likwidacja z dniem 1 stycznia 2010 r. prawa do dodatku specjalnego służby cywilnej dla członków korpusu służby cywilnej.

Dodatek specjalny jako obligatoryjny składnik wynagrodzenia każdego członka korpusu służby cywilnej ze względu na brak ściśle określonych zasad przyznawania jest zupełnie nieefektywny. Ponadto jest składnikiem wynagrodzenia przyznawanym niejako automatycznie każdemu pracownikowi.

Zgodnie z art. 87 ust. 3 ustawy o służbie cywilnej dodatek specjalny jest przyznawany ze względu na charakter i specyfikę zadań. Sformułowanie to rodzi trudności w zdefiniowaniu charakteru i specyfiki zadań danego urzędu w danym roku budżetowym oraz problemy z parametryzacją tej specyfiki.

Ponadto z perspektywy pracownika, który otrzymuje ten dodatek, specyfika i charakter zadań na stanowisku pracy są raczej stałe (najczęściej stanowisko istnieje w celu wykonywania głównych zadań urzędu i nie jest związane z realizacją okresowego priorytetowego zadania w danym roku budżetowym). Natomiast dodatek specjalny z natury rzeczy będzie zmienny (w zależności od uchwały Rady Ministrów na dany rok określającej wysokość środków). Wprowadzenie

zmiennego składnika wynagrodzenia, który nie jest uzależniony od wyników pracy powoduje, że nie ma on walorów motywacyjnych (pracownik nie ma żadnego wpływu, czy dostanie w kolejnym roku dodatek w większej lub mniejszej wysokości).

W projekcie ustawy budżetowej na 2010 r. nie przewiduje się środków na wypłatę dodatków specjalnych.

Jednocześnie likwidacja dodatku specjalnego nie spowoduje powstania w 2010 r. roszczeń po stronie pracowników, gdyż w umowach o pracę ustalających warunki zatrudnienia najczęściej pojawiała się klauzula, iż dodatek specjalny zostanie ustalony odrębną decyzją po podjęciu przez Radę Ministrów uchwały w sprawie procentowego podziału na poszczególne urzędy środków na wynagrodzenia przewidzianych na dodatki specjalne w roku 2009.

W art. 18 – 22 zawarto stosowne regulacje przejściowe związane ze zmianami wprowadzonymi w projekcie ustawy, w szczególności określono termin przedstawienia sprawozdania z realizacji programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” z uwagi na fakt, że proponuje się w projekcie ustawy przedstawianie zbiorczego sprawozdania z realizacji tego programu, jak również określono tryb przekazywania w 2010 r. środków Funduszu Pracy z przeznaczeniem na staże podyplomowe, szkolenia specjalizacyjne lekarzy i lekarzy dentyków oraz specjalizacje pielęgniarek i położnych.

W art. 19 projektu zaproponowano przepis przejściowy, który regulowałby zasady podwyższania wynagrodzenia nauczycieli w 2010 r. Zgodnie bowiem z założeniami przyjętymi w projekcie ustawy budżetowej na rok 2010 podwyższenie wynagrodzenia nauczycieli nastąpi z dniem 1 września 2010 r.

W celu uniknięcia konsekwencji utraty mocy z dniem 1 stycznia 2010 r. aktualnie obowiązującego rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 18 września 2003 r. w sprawie stanowisk i wymaganych kwalifikacji urzędników i innych pracowników sądowych oraz szczegółowych zasad wynagradzania referendarzy sądowych, innych urzędników i pracowników sądowych wojewódzkich sądów administracyjnych, z uwagi na zmiany zawarte w projektowanej ustawie, przewidziano również w przepisach przejściowych utrzymanie w mocy tego aktu, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2010 r.

Przedmiot projektowanych regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej oraz obowiązkiem dostosowawczym.

Projekt ustawy nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem określonym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Finansów stosownie do przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.). Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje regulacja

Projektowana regulacja ma zastosowanie do nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej, organów prowadzących szkoły, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz innych ministrów właściwych prowadzących szkoły. Przepisy projektu dotyczą również sędziów i prokuratorów.

Zmiana ustawy o świadczeniach rodzinnych dotyczy świadczeniobiorców, tj. osób ubiegających się o świadczenia rodzinne związane z niepełnosprawnością oraz podmiotów realizujących świadczenia rodzinne, tj. wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast oraz, w przypadku stosowania przepisów o koordynacji przepisów zabezpieczenia społecznego, marszałków województw.

Zmiana ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” będzie oddziaływać na organy administracji rządowej i samorządowej, pozwalając na planowanie dodatkowych działań wynikających z realizacji Programu. Regulacja oddziałuje również na adresatów pomocy oraz ma wpływ na efektywność pomocy udzielanej w ramach Programu, działania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w odniesieniu do dzieci, uczniów i osób dorosłych w zakresie przeciwdziałania zjawisku niedożywienia.

W przypadku zmiany ustawy o służbie cywilnej zmiana dotyczy pracowników jednostek administracji rządowej zaliczanych do korpusu służby cywilnej.

2. Konsultacje społeczne

Projekt ustawy został skierowany do konsultacji z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, Krajową Radą Sądownictwa, Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Konfederacją Pracodawców Polskich, Związkiem Rzemiosła Polskiego, Business Centre Club, Komisją Krajową NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych, Krajową Radą Konsultacyjną do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Projekt skierowano również do Rady Służby Cywilnej.

W wyniku konsultacji do projektodawców ustawy wpłynęły opinie Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Krajowej Rady Sądownictwa oraz Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”.

Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych:

- negatywnie zaopiniowało pierwotną propozycję wprowadzenia do ustawy – Karta Nauczyciela normy odsyłającej w zakresie ustalania terminu podwyższania wynagrodzenia dla nauczycieli do ustawy budżetowej, która to określałaby zarówno kwotę bazową (kwoty bazowe) wynagrodzenia dla nauczycieli, jak również termin (terminy) podwyższania wynagrodzenia w związku z przyjętą kwotą (kwotami).

Uwaga ta stała się bezprzedmiotowa w wyniku uwzględnienia przez Radę Ministrów sugestii Ministerstwa Edukacji Narodowej wnioskującego o wykreślenie tej propozycji regulacji ustawowej,

- negatywnie zaopiniowało zapisy wskazujące, iż staże podyplomowe, szkolenia specjalizacyjne lekarzy i lekarzy dentyków, specjalizacje pielęgniarek i położnych będą finansowane ze środków Funduszu Pracy, a nie z budżetu państwa.

Rada Ministrów analizując sytuację budżetu państwa na rok 2010 uznała za celowe czasowe wprowadzenie – tylko na rok 2010 – ww. tytułów do finansowania z Funduszu Pracy,

- negatywnie zaopiniowało propozycję odstąpienia – na stałe – od zrównywania otwartego rynku pracy z chronionym rynkiem pracy w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz propozycję zmniejszenia – na stałe – wielkości dotacji budżetowej do PFRON na dofinansowanie wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych do wysokości 30 % planowanych środków na to zadanie.

Rada Ministrów biorąc pod uwagę uwarunkowania budżetowe w roku 2010 opowiedziała się za czasowym wprowadzeniem – tylko na rok 2010 – obu tych rozwiązań.

Krajowa Rada Sądownictwa negatywnie zaopiniowała propozycję modyfikacji przepisu determinującego wysokość pomocy finansowej dla sędziów, w formie pożyczek, na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych z poziomu minimalnego na maksymalny w tej samej wysokości tj. 5 % rocznego funduszu wynagrodzeń osobowych sędziów.

Rada Ministrów w przedkładanym projekcie podwyższyła wysokość pomocy finansowej do maksymalnej wysokości 6 % rocznego funduszu wynagrodzeń osobowych sędziów.

Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan” w swojej opinii nie zgłosiła zastrzeżeń.

3. Wpływ regulacji na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Proponowane rozwiązania nowelizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz zmiany ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” wywołują skutki finansowe, o których mowa w ustawie o finansach publicznych, dla jednostek sektora finansów publicznych polegające na zwiększeniu wydatków w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów, w tym również wywołują skutki finansowe dla budżetu państwa polegające na zwiększeniu wydatków budżetowych. Nie przewiduje się natomiast skutków finansowych polegających na zmniejszeniu dochodów jednostek sektora finansów publicznych w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów.

Szacuje się, że w wyniku nowelizacji ustawy o świadczeniach rodzinnych w związku z rezygnacją z kryterium dochodowego przy przyznawaniu świadczenia pielęgnacyjnego i opłacaniu składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz ubezpieczenie zdrowotne dla osób korzystających ze świadczenia pielęgnacyjnego, nieobjętych tymi ubezpieczeniami z innego tytułu – w 2010 r. wydatki budżetu państwa wzrosną łącznie o ok. 24,8 mln zł (wraz z kosztami obsługi), z tego:

- o 20,85 mln zł w związku ze wzrostem liczby świadczeniobiorców świadczenia pielęgnacyjnego o 3,2 tys. osób,
- o 3,3 mln zł w związku ze wzrostem liczby świadczeniobiorców, za których będzie opłacana składka na ubezpieczenie emerytalne i rentowe o 2,1 tys. osób,
- o 0,65 mln zł w związku ze wzrostem liczby osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, za które opłacana jest składka na ubezpieczenie zdrowotne o 1,1 tys. osób.

Proponowane zmiany przepisów ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych spowodują oszczędności w wydatkach budżetu państwa w części, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej w wysokości około 3 mln zł.

Przewiduje się wpływ zmiany ustawy o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na budżet państwa. Na realizację Programu w latach 2010 – 2013 będą planowane wydatki w ustawach budżetowych na dany rok.

Nie przewiduje się zwiększania środków własnych jednostek samorządu terytorialnego poza środkami zapisywanymi w uchwałach budżetowych na realizację Programu.

Wybrane informacje o realizacji Programu w latach 2006 – 2008:

- liczba osób objętych działaniami Programu: w roku 2006 – 2.446.518 osób, w 2007 r. – 2.270.742 osoby i w roku 2008 – 2.006.008 osób,

- koszt jednego posiłku: w roku 2006 – 2,51 zł, w 2007 r. – 2,79 zł i w roku 2008 – 3,11 zł,
- koszt świadczenia pieniężnego: w roku 2006 – 55 zł, w 2007 r. – 62 zł oraz w roku 2008 – 142 zł,
- koszt świadczenia rzeczowego dla jednej osoby korzystającej z tej formy pomocy: w roku 2006 – 67 zł, w 2007 r. – 79 zł oraz w roku 2008 – 104 zł.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Ustawa nie będzie miała wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Ustawa nie będzie miała wpływu na sytuację i rozwój regionalny.